

Proti kterým nemocem se dnes očkuje?

Česká republika patří v oblasti očkování proti infekčním nemocem mezi země, které se snaží doplnit do očkovacího kalendáře všechna doporučení Světové zdravotnické organizace.

Očkovat se začínají již děti v porodnicích. Zdravé a donošené děti se očkují proti tuberkulóze. Kontrola imunitní odpovědi organismu se pak provádí po skončení základního očkování a ve 11-12 letech pomocí kožního testu. Pokud je negativní, dítě se přeočkovává.

Překročí-li dítě věkovou hranici třinácti týdnů a je-li očkování proti tuberkulóze vyhojeno začíná se očkovat kombinovanou vakcínou proti záškrtu, tetanu, dávivému kašli (acelulární neboli ne-celobuněčná složka), žloutence (virové hepatitidě) B, dětské obrně a infekcím způsobovaným H. influenzae typ b. Očkuje se hexavalentní (šestisložkovou) vakcínou; tři dávky této vakcíny dávají v průběhu prvního roku života dítěte v intervalech nejméně jeden měsíc mezi dávkami. Čtvrtou dávku se podává nejméně 6 měsíců po podání třetí dávky a zároveň nejpozději před dovršením osmnáctého měsíce věku dítěte.

Přeočkování proti záškrtu, tetanu a dávivému kašli se provádí očkovací látkou proti těmto infekcím v době od dovršení pátého do dovršení šestého roku věku dítěte. Přeočkování proti přenosné dětské obrně inaktivovanou očkovací látkou se provádí od dovršení desátého do dovršení jedenáctého roku věku dítěte. Za úplné očkování proti přenosné dětské obrně se považuje aplikace pěti dávek inaktivované očkovací látky. Přeočkování proti tetanu se provádí v době od dovršení čtrnáctého do dovršení patnáctého roku věku dítěte. Poté se přeočkovává proti tetanu po 10-15 letech.

Proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím se očkuje pod kůži na předloktí, po té, co dítě přesáhne věkovou hranici patnácti měsíců. U většiny dětí pak ochrání na celý život. Druhá dávka očkovací látky, která se podává s odstupem 6-10 měsíců, nemá charakter dávky, která by zvyšovala imunitní odpověď. Má ale zapůsobit u dětí, jejichž těla na první dávku vakcíny neodpověděla. Proto se tato druhá dávka nazývá „vychytávací“ neboli také „catch up“ dávka. Horní věková hranice pro podání této očkovací látky není omezena.

Pravidelné očkování proti chřipce a pneumokokovým nákazám se provádí každý rok u osob umístěných v léčebnách pro dlouhodobě nemocné

a v domovech pro seniory nebo u osob umístěných v domovech pro osoby se zdravotním postižením nebo v domovech se zvláštním režimem, pokud trpí chronickým nespecifickým onemocněním dýchacích cest, chronickým onemocněním srdce, cév nebo ledvin nebo diabetem léčeným insulinem.

U dětí do pěti let věku, které mají zdravotní důvody, se provádí očkování konjugovanou pneumokokovou vakcínou, kdy počet dávek se řídí věkem dítěte. Od dovršeného druhého roku věku dítěte lze v těchto případech alternativně podat polysacharidovou očkovací látku proti pneumokokové nákaze. Mezi případy, kdy je možné vakcínou aplikovat patří např. prvotní i druhotné defekty imunity, chybění sleziny před dovršením druhého roku věku, transplantace kmenových krvetvorných buněk, chronická plicní onemocnění, opakované záněty středouší v rozsahu 4 ataky a více za rok. Do této skupiny patří i pacienti s kochleárními implantáty a pacienti po zánětech mozkových plen.

V některých zemích například ve Spojených státech se navíc očkuje i proti planým neštovicím. V České republice se o jeho plošném zavedení zatím neuvažuje. Ve Spojených státech a i v Austrálii a mnoha evropských zemích se očkuje pravidelně proti pneumokokovým infekcím, které mohou způsobovat zánět plic, záněty mozkových plen a záněty středního ucha. V Česku očkovací látka k dispozici je, ale jen pro vybrané skupiny dětí s jasně vymezenými zdravotními důvody. Ve Velké Británii a i v některých dalších zemích se pravidelně očkuje proti meningokokové meningitidě typu C. U nás se o plošném očkování proti této infekci neuvažuje. Z provedených analýz je patrné, že prozatím stačí doporučené očkování u vybraných ohrožených skupin jako jsou například mladí lidé. V některých státech v USA a ve Španělsku se pravidelně očkuje proti žloutence typu A. Ve většině evropských zemí se neočkuje proti tuberkulóze, protože počet nových případů onemocnění tuberkulózou je nízký. Do budoucna se zvažuje i v některých státech o očkování dospívajících žen novější vakcínou proti papilomaviru, který způsobuje rakovinu děložního čípku.